

LEESBEVORDERING EN *activerende* WERKVORMEN

De tijd dat kinder- en jeugdboeken enkel gebruikt werden in de klas als didactisch hulpmiddel om woordenschat en spelling te onderwijzen, verdwijnt langzaam naar de achtergrond. Meer en meer scholen begrijpen het belang van leesbevordering, geven boeken een prominente rol in de klas en zetten in op leesplezier. De voordelen zijn legio: lezen bevordert bijvoorbeeld het probleemoplossend denken, het verrijkt de taal, het stimuleert de verbeelding en het draagt bij aan de esthetische vorming van leerlingen. Om kinderen en jongeren het plezier van lezen te doen ervaren, is het belangrijk dat er zo veel mogelijk activerende werkvormen worden ingezet. Kennis blijft immers beter hangen als leerlingen zelf actief betrokken zijn bij het lesonderwerp, en het leerproces mee vormgeven door vragen te stellen, samen te werken en te bewegen.

Margot Van Dingenen

Over de auteur

**MARGOT
VAN DINGENEN**

geeft les in taalopleidingen en in het hoger onderwijs, schrijft les-tips bij kinder- en jeugdboeken en geeft workshops rond activerende werkvormen.

Hieronder stel ik kort drie werkvormen voor die elke leerkracht kan inzetten tijdens de les, van het eerste leerjaar tot het zesde jaar secundair. Wie de werkvormen uitprobeert, zal ook snel merken dat werken met boeken niet per se beperkt hoeft te blijven tot werken aan leesvaardigheid. Ook andere vaardigheden worden aangesproken.

1

Titels & teksten

- Leerlingen werken per twee of in grotere groepjes en krijgen een hoofdstuk uit een boek te lezen. Elk groepje leest een ander fragment.
- De leerlingen krijgen even de tijd om een geschikte titel te bedenken bij hun hoofdstuk. Die titel schrijven ze op een apart strookje.
- Wanneer elk groepje een titel heeft bedacht, haal je de teksten op en hang je ze aan de muur.
- Daarna haal je de titelstrookjes op en je herverdeelt ze.
- Elk groepje heeft nu een titel van een ander fragment, verzonnen door een ander groepje.
- Nu mogen de leerlingen rechtstaan en proberen de juiste titel bij het juiste fragment te hangen.
- Op het einde kijken de groepjes of hun titel op de juiste plaats hangt.

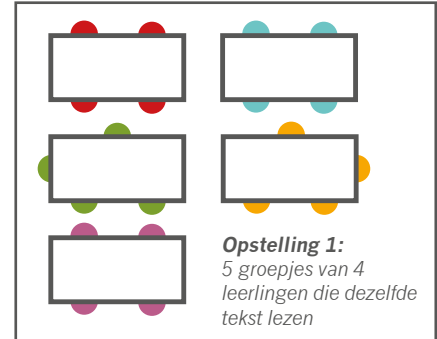
2

Carrousel

- Werk met verschillende teksten, hoofdstukken of artikels. Voor een klas van 20 leerlingen is het een goed idee om bijvoorbeeld met 5 stukjes tekst te werken. Elke leerling krijgt 1 van de 5 fragmenten, zodat er telkens 4 van de 20 leerlingen hetzelfde fragment hebben.
- Laat leerlingen eerst individueel hun tekst lezen.
- Zet de leerlingen samen die dezelfde tekst gelezen hebben (zie opstelling 1). Ze kunnen elkaar nu helpen bij dingen die ze niet begrepen hebben en eventueel vragen over de tekst invullen.
- Wanneer dat gebeurd is, maak je nieuwe groepjes, zodat nu in elk groepje de verschillende fragmen-

ten aanwezig zijn (zie opstelling 2). In dit geval zitten er dus 5 leerlingen per groepje.

- Om beurten vertellen de leerlingen nu aan elkaar het verhaal dat ze gelezen hebben. Andere leerlingen kunnen notities nemen tijdens het luisteren.
- Uiteindelijk gaan de leerlingen terug naar hun oorspronkelijke groepjes van 4 (zie opstelling 1) en lossen ze een quiz op waarvoor ze de informatie van alle teksten nodig hebben. De leerlingen die het best naar iedereen geluisterd hebben, zullen de beste score halen.
- **TIP:** Geef elk fragment een kleur. Dat maakt het voor jezelf en voor je leerlingen makkelijker om groepjes te vormen. Zo kan je gewoon vragen dat rode papieren samen zitten.



3

Rasters: Bingo!

- Je vraagt leerlingen in de klas om de dag vooraf een kortverhaal of een fragment uit een boek te lezen. Iedereen moet dezelfde tekst lezen, want ze zullen tijdens de

les aan elkaar vragen stellen over die tekst. Wanneer iedereen het fragment of verhaal gelezen heeft, geef je hun een formulier met een raster:

Hij/zij vindt het verhaal mooi. Naam:	Hij/zij leest heel snel. Naam:	Hij/zij vindt het einde onverwacht. Naam:
Hij/zij lijkt op personage X. Naam:	Hij/zij vindt het verhaal moeilijk. Naam:	Hij/zij vindt het verhaal triestig. Naam:
Hij/zij wil nog een verhaal van dezelfde auteur lezen. Naam:	Hij/zij vindt het verhaal ontspannend. Naam:	Hij/zij vindt personage X dapper. Naam:

- Leerling A loopt rond met een raster en vormt vragen op basis van de zinnestjes in het raster, bijvoorbeeld: "Vind je het verhaal mooi?" Hij stelt die vraag aan een leerling B die ook in de klas rondloopt en als leerling B positief antwoordt, dan mag leerling A de naam van de leerling onderaan in het vakje zetten.
- Wanneer leerling A bij drie vakjes op een rij een naam heeft gezet, roept hij "BINGO!" en mag hij weer gaan neerzitten.
- De leerkracht overloopt klassikaal de oefening op het einde. In plaats van te vragen wie het verhaal moeilijk vond, kan je vragen wie er iemand kent die het verhaal moeilijk vond, om op die manier antwoorden te verzamelen.
- Je kan dan nog eens polsen bij leerling B (van wie de naam op het blaadje van leerling A staat) of het juist is wat leerling A over hem of haar zegt.